מספר פנימי: 2245669

הכנסת העשרים ושש

יוזם: חבר הכנסת צבי מור

פ/277/26

הצעת חוק אחריות במרחב הרשת, התשפ"ז–2026

פרק א': מטרה והגדרות

מטרה

1. מטרת חוק זה היא הסדרת פעילות פלטפורמות מקוונות ורשתות חברתיות בישראל, תוך הגנה על חירויות האזרח, הגנה על קטינים במרחב הרשת והבטחת אכיפות הדין הישראלי במרחב הרשת.

הגדרות

2. בחוק זה –

"הסכם משתמש" – תנאי שימוש, זכויות, חובות ומגבלות להתנהלות משתמש ומפעיל פלטפורמה מקוונת להם התחייבו הצדדים;

"חשיפה אורגנית" – מנגנוני המלצה, חשיפה, דירוג או קידום חשיפה המבוססים אך ורק על מעורבות משתמשים, שאינה כוללת בקשות ישירות של משתמש ממפעיל הפלטפורמה להסיר או להגביל פרסום; לעניין זה, יראו בתשלום על קידום חשיפה כבקשה למעורבות למטרות חוק זה;

"יתרון אלגוריתמאי" – פעולה אוטומטית או מכוונת של מנהל פלטפורמה מקוונת, לרבות דירוג, המלצה או קידום המעניקה לפרסום בפלטפורמה היקף חשיפה גדול יותר או נמוך יותר מזו שיקבל פרסום דומה שהחשיפה שלו אורגנית; הבדל בהיקף החשיפה הנובע מסוג המנוי, כאשר כל סוגי המנויים זמינים לכל משתמש בכפוף לתשלום ואדישים לזהות המשתמש ולתוכן הפרסום, לא ייחשב יתרון אלגוריתמאי לעניין חוק זה;

"מפעיל" של פלטפורמה מקוונת או של רשת חברתית שהוא אחד מאלה –

(1) לעניין אחריות נזיקית – תאגיד בעל זכויות וסמכות לקבוע מדיניות שימוש בפלטפורמה מקוונת או ברשת החברתית, בין אם הוא מאוגד בישראל ובין אם לאו;

(2) לעניין אחריות פלילית – המנהל הכללי של הפלטפורמה המקוונת או של הרשת החברית בישראל או מי שבעל סמכות ואחריות לניהול פעילות הפלטפורמה או הרשת בישראל; הוכיח גורם כאמור שהמעשה או המחדל שבשלם קמה אחריות פלילית נעשו בניגוד להנחיותיו – יישא באחריות הפלילית מקבל ההחלטה או מי שהיה אחראי על ההחלטה לבצע את המעשה או את המחדל האמור;

"עריכת תוכן" – הסרה של פרסום או הגבלה של חשיפה לאחרים לפרסום של משתמש בפלטפורמה מקוונת, או שלילת אפשרות לפרסם, בתשלום או שלא בתשלום, אף שזו אפשרית וזמינה לאחרים בפלטפורמה;

"פלטפורמה מקוונת" – שירות תיווך והתקשרות מקוון הניתן באמצעות אמצעי תקשורת אנלוגי, דיגיטלי, אלקטרוני או טלפוני, או באמצעות פלטפורמת שיתוף מידע, משאבים או תוכן, בין היא קיימת ביום תחילתו של חוק זה ובין אם תפותח אחרי יום תחילתו של חוק זה;

"פלטפורמה מקוונת גדולה" – פלטפורמה מקוונת, שמשתמשים שבשירותיה מדי חודש לכל הפחות מספר ישראלים זהה למספר המצביעים שנדרש לקבלת מנדט אחד בכנסת המכהנת;

"פרסום אסור" – פרסום המהווה עבירה לפי כל דין או פרסום לקטינים של תוכן פוגעני כהגדרתו בסעיף 4ט(א) לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב–1982[1], תוכן שיש בו המחשה ויזואלית של אלימות, ביזוי השפלה או התעללות או שהוא מעודד פגיעה עצמית פיסית;

"פרסום מעוול" – פרסום המהווה עוולה אזרחית או מקים עילה לתביעה אזרחית בגין פרסום לפי כל דין, לרבות לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה–1965[2], חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א–1981[3]; או פרסום המהווה הטעיה צרכנית לפי חוק הגנת הצרכן, התשמ"א–1981[4];

"רשת חברתית" – פלטפורמה מקוונת המאפשרת למשתמש בה את כל אלה:

(1) יצירת כינוי משתמש, הגלוי למשתמשים אחרים או צפייה בכינויי משתמשים או חלק מהם שהוזנו על ידי אחרים;

(2) שיתוף תוכן עם משתמשים אחרים וצפייה בתכנים או חלק מהם ששותפו על ידי אחרים;

---

[1] ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.
[2] ס"ח התשכ"ה, עמ' 240.
[3] ס"ח התשמ"א, עמ' 128.
[4] ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

"רשת חברתית אורגנית" – רשת חברתית שאיננה עורכת את התכנים המתפרסמים בה בשום צורה שאיננה חשיפה אורגנית; הסרת תוכן בעקבות צו שניתן על ידי בית משפט בישראל או הסתרת תוכן מסוים ממשתמש מסוים בשל בקשת המשתמש האמור, איננה עריכת תוכן לעניין חוק זה;

"רשת חברתית עורכת" – רשת חברתית המבצעת עריכת תוכן לפי שיקול דעתה לפי כללים שקבעה בהסכם המשתמש; התערבות מכל סוג בפרסום התוכן, לרבות יתרון אלגוריתמאי, צמצום חשיפה, הסרת הפרסום, הגבלת המשתמש או הסרתו, הם עריכה לעניין חוק זה.

פרק ב': חובות מפעיל פלטפורמה מקוונת

סימן א': חובות מפעיל פלטפורמה מקוונת מכל סוג, לרבות רשת חברתית

שקיפות

3. מפעיל כל פלטפורמה מקוונת הפועלת בישראל –

(1) יקבע את מדיניות שימוש המשתמש, ואת מדיניות שימוש הפלטפורמה בתוכן ובנתוני המשתמש, בהסכם המשתמש, בעברית פשוטה ובכפוף להוראות כל דין;

(2) יפרסם את המדיניות וכל כלל אחר המשפיע על שימוש בפלטפורמה בעברית פשוטה ובאופן זמין וקל למציאה;

(3) אם הוא מפעיל רשת חברתית – יציין באופן בולט וגלוי לכל משתמש אם הפלטפורמה היא רשת חברתית עורכת או אורגנית;

(4) יזהה בבירור לכל המשתמשים, משתמשים קטינים ככאלו.

זמינות

4. (א) מפעיל פלטפורמה מקוונת הפועלת בישראל, יפרסם כתובת דואר אלקטרוני לפניות בעניין פרסומים אסורים או מעוולים ולשם פניות משתמשים בכל עניין הנוגע לחובות המפעיל האמור כלפיהם.

(ב) לתוכנן הספציפי של פניות כאמור יינתן מענה תוך 48 שעות לכל היותר.

(ג) מפעיל פלטפורמה מקוונת גדולה, שאינו אזרח ישראל או תאגיד הרשום בישראל, ימנה נציג בישראל מטעמו, שיהיה מורשה לפעול בשמו בהליכים לפי כל דין ולקבל בשמו ועבורו כתבי בית-דין.

הודעה על החלטה לבצע עריכת תוכן ודרכי ערעור על החלטה כאמור

5. מפעיל כל פלטפורמה מקוונת הפועלת בישראל, יודיע למשתמש בכתב, באמצעי האלקטרוני שבו הוא משתמש לעדכון, לפני שננקטת כלפיו פעולה של עריכת תוכן, לרבות הגבלת תפוצה או חסימה של הגישה לשירות למשתמש, תוך ציון הפרטים הבאים:

(1) הפעולה הצפויה;

(2) הסעיף בהסכם המשתמש או הסעיף בחוק הישראלי שהפרתו הובילה לרצון לערוך את תוכנו;

(3) בעריכת תוכן מבוססת תגובת משתמשים, כולה או חלקה, יצוין מספר המשתמשים שהיה מעורב בהחלטת עריכת התוכן, ואופי התגובות שהביא לעריכת התוכן;

(4) פירוט אפשרויות הערעור על הפעולה ודרכי הפנייה בהתאם לחובות הפלטפורמה המקוונת המנויות בחוק זה, שיאפשרו זמן סביר להגשת ערעור ולבחינת הערעור טרם נקיטת פעולת עריכת התוכן.

שימוש קטינים בפלטפורמה מקוונת

6. מפעיל פלטפורמה מקוונת –

(1) יאמוד את גילם של משתמשים באופן עצמאי בכל אמצעי אלקטרוני שהוא רואה לנכון, ובלבד שזיהה משתמשים קטינים ככאלו;

(2) לא יאפשר למשתמשים שאינם קטינים להזדהות כקטינים, ולא יאפשר שימוש קטינים בפלטפורמה בלי שיזוהו כקטינים בצורה ברורה לכל משתמש או צופה בפלטפורמה, לרבות קטינים אחרים;

(3) יאפשר שימוש קטינים בפלטפורמה אך ורק אם –

(א) קיבל אישור מהורה הקטין האחראי לו חוקית בישראל;

(ב) קיבל פרטי קשר המאפשרים יצירת קשר עם הורה הקטין למטרות אזהרה על שימוש חריג או תביעה של ההורה בשל פעולות המשתמש הקטין;

(ג) ניתנה להורה האמור אפשרות לנטר את התכנים אליהם נחשף הקטין;

(4) לא יאפשר חשיפה ולא יגביר חשיפה של קטינים לפרסום אסור לקטינים כהגדרתו בסעיף 2, בכל אופן, לרבות באמצעות יתרון אלגוריתמאי המאפשר או מגביר חשיפה של קטינים לפרסום כזה.

איסור הפליה

7. הוראות חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א–2000[5], יחולו על פלטפורמה מקוונת, ויראו פלטפורמה כאמור כשירות ציבורי, כהגדרתו בחוק האמור.

[5] ס"ח התשס"א, עמ' 58.

איסור תנאים מקפחים

8. הסכם בין מפרסם או משתמש לבין מפעיל פלטפורמה מקוונת הוא חוזה כמשמעותו בכל דין בישראל, לרבות בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג–1982[6].

איסור השתקה

9. בלי לפגוע בכלליות הוראות סעיף 8, הוראות בהסכם משתמש או במדיניות שימוש, לפיהן רשאי מפעיל לבצע עריכת תוכן בשל העילות שלהלן – בטלות ומהוות תנאי מקפח כמשמעו בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג–1982:

(1) מכל סיבה שיחליט עליה המפעיל לפי רצונו;

(2) בשל חשש שפרסום אסור או מעוול, בין אם בשל פניה של הנפגע לכאורה ובין אם לאו, מבלי שניתנה למפרסם הזדמנות להגן על הפרסום כאמור בסעיף 16(ב);

(3) בשל פניה של משתמשים, כאשר מספר הפונים נמוך ממספר המשתמשים שנחשפו לפרסום בתוך תקופת בירור הערר כאמור בסעיף 16(ב).

איסור כפיה

10. שינוי במדיניות השימוש או בהסכם המשתמש ברשת חברתית לא יחול על משתמש קיים ללא הסכמתו; התניית המשך שירות הרשת למשתמש קיים בהסכמתו לשינוי כאמור – בטלה, והיא תנאי מקפח כמשמעו בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג–1982.

שמירה על נתונים וביטחון מידע

11. (א) מפעיל פלטפורמה מקוונת הפועלת בישראל ישמור נתוני משתמשים ישראלים בשרתים שמיקומם בישראל או במדינה שקבע שר התקשורת, בצו לפי סעיף קטן (ג) שהיא בת ברית למטרות ביטחון נתונים, תחת הגנות מתוכנתות, מקוונות ופיסיות שימנעו מגורמים המבקשים להרע לישראל או ישראלים להגיע אליהם ללא רשות.

(ב) לא יחזיק נתוני משתמשים ישראלים מעבר לנדרש לתפעול הפלטפורמה, ולא יעשה בנתוני משתמש ישראלי שימוש אלא אם הסכים לו המשתמש במפורש ובאופן ספציפי בהסכם המשתמש; הוראה בהסכם משתמש שלפיה מפעיל פלטפורמה המקוונת רשאי לעשות כל שימוש בנתוני המשתמש האמור לפי שיקול דעתו – בטלה, והיא מהווה תנאי מקפח כמשמעותו בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג–1982.

[6] ס"ח התשמ"ג, עמ' 8.

(ג) שר התקשורת יקבע, בצו, רשימת מדינות שהן בנות ברית של ישראל למטרות ביטחון נתונים; השר רשאי להוסיף לרשימה מדינות שלהערכתו לא ידרשו ולא יאפשרו חשיפה של נתוני משתמשים ישראלים לגורמים המבקשים להרע לישראל או לישראלים, ולגרוע ממנה מדינות שחשודות שיעשו כן; הרשימה והשינויים בה יפורסמו בתוספת.

הבטחת גישה למידע

12. (א) מפעיל פלטפורמה מקוונת הפועלת בישראל ימסור לכל משתמש לפי בקשתו, או למשתמש ולהוריו של משתמש קטין, לפי בקשתם, כל נתון אישי שהיא מחזיקה לגבי המשתמש האמור, לרבות מידע מזהה, מיקום, תוכן, התכתבויות, העדפות ומטא-דאטה, סוג המידע שהועבר לגורם שלישי, זהות גורם שלישי שקיבל מידע והעתק האישור שנתן לכך המשתמש בהסכם המשתמש שהוא חתום עליו, או תיקון שאישר.

(ב) מפעיל פלטפורמה מקוונת הפועלת בישראל, יאפשר לכל משתמש, לרבות משתמש שנאסר המשך פעילותו מסיבות חוקיות, וגם להוריו של משתמש קטין, גישה רציפה, לרבות אפשרות להעתיק או להעביר התוכן לאחסון חיצוני לפלטפורמה, לכל תוכן שהעלה לפלטפורמה, לרבות לתוכן שהוגבל או נאסר פרסומו.

סימן ב': זכויות קניין ואחריות משתמשים בפלטפורמות מקוונות

בעלות על תוכן שפורסם בפלטפורמה מקוונת נוסח להגשה

13. זכות קניינית לתוכן שפורסם בפלטפורמה מקוונת, לרבות זכויות לפי חוק זכות יוצרים, התשס"ח–2007[7], או חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד–1984[8], זכות מוסרית או כל זכות חוקית אחרת, תהא של יוצר או של מפרסם התוכן האמור בלבד, לפי העניין, אלא אם הוסכם אחרת עם מפעיל הפלטפורמה, במפורש ובכתב, בעניין התוכן המסוים; תנאי במדיניות שימוש או הסכם משתמש הקובע לפלטפורמה זכויות קנייניות באופן גורף – בטל, והוא תנאי מקפח לפי חוק החוזים האחידים, התשמ"ג–1983.

אחריות פלילית ואזרחית לפרסום

14. (א) משתמש בפלטפורמה מקוונת אחראי לתוכן מקורי שנתן לו פומבי לראשונה, ויישא באחריות פלילית ואזרחית, לפי העניין, להשלכות פרסומו, בין אם הוא בעל זכויות בתוכן האמור ובין אם לאו, בין אם קיימת לפלטפורמה המקוונת אחריות נוספת ובין אם לאו, ובין אם פורסם מחדש על ידי אחרים ובין אם לאו.

(ב) מי שפרסם מחדש תוכן שפורסם לציבור קודם לפרסום שעשה, לא יישא באחריות פלילית או אזרחית, לפי העניין, אלא אם התקיים אחד מאלה:

[7] ס"ח התשס"ח, עמ' 38.
[8] ס"ח התשמ"ד, עמ' 157.

(1) המפרסם מחדש ביצע שינוי מהותי בתוכן טרם פרסומו מחדש;

(2) הוטלה אחריות, פלילית או אזרחית, על המפרסם המקורי ועל מפעיל הפלטפורמה המקוונת והוכח כי הפרסום מחדש, גרם נזק משמעותי נוסף.

סימן ג': חובות מפעיל רשת חברתית עורכת

שקיפות

15. על מפעיל רשת חברתית עורכת חלות כל החובות החלות על פלטפורמה מקוונת מכל סוג; בנוסף, מפעיל רשת חברתית עורכת –

(1) יקבע בהסכם המשתמש, בעברית, מדיניות עריכת תוכן וחסימת משתמשים, בכפוף להוראות כל דין בישראל;

(2) יפרסם את מדיניות עריכת התוכן וחסימת המשתמשים שקבע לפי פסקה (1) ואת כללי היתרונות האלגוריתמאיים שהוא עושה בהם שימוש, בעברית, בשפה פשוטה, בצורה זמינה למשתמשים על גבי הפלטפורמה;

(3) יפרסם באופן בולט כל שינוי במדיניות ובכללים שבפסקה (2);

(4) יתייחס לתוכנה של פנייה בדואר אלקטרוני לשם ערר על החלטתו להסיר תוכן או לחסום משתמש, בעברית, לא יאוחר מ-24 שעות ממועד הפנייה, ולפני מימוש החלטתו כאמור, אם נעשתה שלא על פי צו מבית המשפט; הודעה על קבלת פניה ללא התייחסות לתוכנה לא תחשב התייחסות לעניין סעיף זה.

אחריות פלילית ואזרחית

16. (א) מפעיל רשת חברתית עורכת יישא במלואה באחריות הפלילית או האזרחית, לפי העניין, לכל תוכן שפורסם ברשת החברתית, וכן בשל כל השפעה שלילית שהייתה לעריכת תוכן שביצע או בשל יתרון אלגוריתמאי שנתן.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), תוגבל אחריות מפעיל רשת חברתית עורכת לתוכן שפורסם ברשת ולהשפעותיו השליליות, ויהא אחראי רק לנזק שגרמו עריכת התוכן שביצע והיתרון האלגוריתמאי שממנו נהנה הפרסום אם הוכיח שהתקיימו כל אלה:

(1) קיבל פניה להסרת התוכן האמור, שאינה מלווה בצו;

(2) פנה למפרסם התוכן בתוך 24 שעות מקבלתה;

(3) לא קיבל מהמפרסם האמור, בתוך 48 שעות מפנייתו אליו, תגובה בכתב שלפיה אין להסיר את הפרסום האמור שכללה הסבר מניח את הדעת לכך שהפרסום האמור איננו פרסום אסור או פרסום מעוול; למטרות סעיף זה אין נפקא מינא אם פסק בית המשפט אחרת אחרי קבלת תגובת המפרסם, ובלבד שהוסר הפרסום עם קבלת קביעת בית משפט שיש לו הסמכות לקבוע זאת, שיש להסירו;

(4) העביר לנפגע מפרסום התוכן האמור, כל מידע שנדרש להגשת תביעה נגד המפרסם, בתוך 48 שעות מקבלת בקשה לכך.

(ג) אחריות המפעיל תוגבל כאמור בסעיף קטן (ב) גם במקרה שקיבל פנייה להסרת התוכן האמור, הכוללת פסק דין של בית משפט בישראל המורה למפעיל להסיר את פרסום שקבע בית המשפט שהוא מהווה עבירה או עוולה אזרחית, והמפרסם לא הסירו בעצמו לאחר שניתנה לו התרעה כי יוסר תוך 24 שעות מקבלת הפניה למפעיל.

סימן ד': חובות מפעיל רשת חברתית אורגנית

אחריות פלילית ואזרחית

17. (א) מפעיל רשת חברתית אורגנית, לא יישא באחריות פלילית או אזרחית על פרסום אסור או פרסום מעוול שפורסם במסגרת שירותיה, או על העוולות האזרחיות המנויות בחוק זה, אם עמד בתנאים שלהלן:

(1) פרסם את כללי החשיפה והקידום של הרשת החברתית, באופן זמין למשתמשים ובעברית ברורה למשתמש הישראלי הממוצע;

(2) הכללים שפורסמו לפי פסקה (1) הם הכללים שנעשה בהם שימוש, וכן הם מבוססים על התנהלות משתמשים בלבד ואין בהם אפשרות של עריכת תוכן בשל בקשת משתמשים, אם מספר המשתמשים שהגישו בקשה כאמור נמוך ממספרם של מי שנחשפו לתוכן האמור;

(3) במקרה של השתקה – ניתן צו בית משפט להסרת הפרסום;

(4) במקרה של פרסום תוכן לקטין – המפעיל נקט בכל אמצעי טכנולוגי סביר כדי לעמוד בדרישות ההגנה על קטינים לפי סעיף 6 לרבות אומדן גילו של המשתמש, אפשרות לבקרת הורים על התוכן שנחשף אליו המשתמש האמור, הבהרה למשתמשים אחרים כי המשתמש קטין, הימנעות משימוש ביתרון אלגוריתמאי החושף משתמשים קטינים לתוכן שאין לחשוף אליו קטינים לפי דין;

(5) במקרה של הפצת פרסום אסור או פרסום מעוול ברשת החברתית, לרבות פרסום תוכן המהווה הטעיה צרכנית – המפעיל האמור העביר לידי הנפגע כל מידע אודות המפרסם, שנדרש לשם הגשת תביעת הנפגע האמור בגין הנזק שנגרם לו, בתוך 48 שעות מקבלת הבקשה לכך.

(ב) הוגשה תביעה נגד רשת חברתית אורגנית בגין פרסום אסור או מעוול, רשאי בית משפט להורות לרשת להוכיח את נכונות הגדרתה ככזו וידחה על הסף תביעה כאמור אם הוכיחה הרשת את הגדרתה.

(ג) מפעיל רשת חברתית אורגנית יישא באחריות פלילית ואזרחית לנזק שגרם יתרון אלגוריתמאי שנתן לתוכן שפורסם ברשת החברתית, שהרחיב את חשיפתו או שמיקד את חשיפתו למשתמש או לקבוצת משתמשים אם הוכח בבית המשפט שהיתרון האלגוריתמאי האמור גרם נזק לאזרח ישראל, אף אם היתרון אינו מהווה עריכת תוכן כהגדרתה בחוק זה; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מאחריות המשתמש המפרסם.

(ד) שר התקשורת יטיל קנס בגובה של עד 100,000 שקלים חדשים, כפול מספר המשתמשים הישראלים בפלטפורמה, על מפעיל רשת חברתית, שהציג עצמו כרשת חברתית אורגנית לפי דרישת השקיפות כאמור בסעיף 3(ב) אם בית המשפט קבע בעניינה שהיא אינה רשת חברתית אורגנית במסגרת דיון בתביעה בעניין פרסום אסור או פרסום מעוול, בין אם נמצאה אשמה בתביעה שלמטרתה נעשתה קביעה כאמור ובין אם לאו.

פרק ג': עוולות אזרחיות

השתקה בפלטפורמה מקוונת – עוולה אזרחית

18. תהא זו עוולת אזרחית מסוג השתקה ויחולו עליה הוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש][9], אם מפעיל פלטפורמה מקוונת עושה או עשה אחת מאלו:

(1) מניעה או הגבלה של הגישה לפלטפורמה לאזרח ישראלי, בניגוד להוראות חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א–2000;

(2) מניעת שירות, עריכת תוכן או חשיפה אורגנית המתבצעת לפי כללים שלא פורטו בהסכם המשתמש;

(3) עריכת תוכן של משתמש או חשיפה אורגנית בהתבסס על תנאי מקפח בהסכם המשתמש;

[9] דיני מדינת ישראל, נובח חדש 10, עמ' 266.

(4) עריכת תוכן ללא מתן אפשרות לערער או ללא מתן מענה ענייני לתוכן ערעור שהגיש משתמש לפחות 24 שעות לפני עריכת התוכן; הודעה שהערעור התקבל ונמצא בטיפול איננה התייחסות ענייינית לעניין סעיף זה;

(5) הסרת פרסום אסור או מעוול בציות לצו שנתן בית משפט בישראל לא תחשב עוולת השתקה אף אם ענתה לאחד מהתנאים לקיומה של עוולת השתקה כאמור בפסקאות (1) עד (4).

שימוש לרעה בנתוני משתמש בפלטפורמה מקוונת – עוולה אזרחית

19. תהא זו עוולה אזרחית מסוג שימוש לרעה בנתונים, ויחולו עליה הוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש], אם מפעיל פלטפורמה מקוונת עושה או עשה אחד מאלו:

(1) חשיפה, בין אם ברשלנות ובין אם במכוון, של נתוני משתמש לגורם שלישי, ללא ידיעתו או הסכמתו של המשתמש האמור או בהתבסס על תנאי מקפח בהסכם המשתמש; כדי להוכיח ביצוע עוולה לפי סעיף זה, די למשתמש שיוכיח שהמידע הגיע לידי גורם שלישי ללא הסכמתו, או שיש בהסכם המשתמש תנאי מקפח כאמור;

(2) מנע או מונע גישה של משתמש לתוכן שפרסם, מסיבה שאיננה תקלה טכנית נקודתית המשפיעה על כלל המשתמשים בפלטפורמה.

פגיעה בקטינים או חשיפתם לתוכן פוגעני – עוולה אזרחית

20. תהא זו עוולה אזרחית מסוג פגיעה בקטין, ויחולו עליה הוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש], אם מפעיל פלטפורמה מקוונת עושה או עשה אחד מאלו:

(1) אפשר לקטין להשתמש בפלטפורמה, מבלי לקבל לכך את אישור הורה הקטין, לפי הוראות סעיף 6;

(2) נתן יתרון אלגוריתמאי שאפשר חשיפה של משתמשים קטינים לפרסום אסור על פי דין או על פי חוק זה;

(3) איפשר לקטין להשתמש בפלטפורמה מבלי לזהותו כקטין והקטין נחשף לחומר שאסור לחשוף לקטינים לפי החוק.

אחריות לעוולת פגיעה בקטין

21. משתמש בפלטפורמה מקוונת, שחשף קטינים ביודעין לפרסום אסור כהגדרתו בחוק זה, יהא אחראי לעוולת הפגיעה בקטין, אלא אם הוכיח שהפלטפורמה לא סימנה את המשתמש כקטין או שהתוכן לא נועד למשתמש קטין והוצג לו רק בשל אלגוריתם החשיפה של הפלטפורמה בלבד; הוכיח המשתמש שהפלטפורמה לא מילאה חובותיה לפי סעיף 6, ולכן לא יכול היה לדעת שהקטינים יחשפו לפרסום, יישא מפעיל הפלטפורמה לבדו באחריות לעוולה.

פיצויים

22. (א) הוכחה עוולה לפי אחת העוולות המנויות בחוק זה, יחייב בית המשפט את הנתבע לשלם לתובע פיצוי, ללא הוכחת נזק –

(1) בשל עוולת השתקה או שימוש לרעה בנתוני משתמש – סך של 50,000 שקלים חדשים, בשל כל פעולה שנקט מפעיל הפלטפורמה המהווה עוולה כאמור ;

(2) בשל עוולת חשיפת קטינים לתוכן פוגעני – סך של 150,000 שקלים חדשים, בשל כל פעולה המהווה עוולה כאמור.

(ב) מפעיל פלטפורמה מקוונת, שערך תוכן או מנע ממשתמש שירות מבלי שנשלחה לו הודעה כמפורט בסעיף 5, חזקה שנעשתה פעולתו בניגוד להסכם המשתמש למטרות קביעת עוולת השתקה וזכות לפיצוי.

(ג) הוכיח מפעיל פלטפורמה מקוונת, בתביעה לפי סעיף קטן (א) שהפעולה שנקט להגבלת פרסום או פעילות המשתמש היתה בהתאם להסכם המשתמש, אך לא נשלחה הודעה לפי הוראות סעיף 5, יפסוק בית המשפט לתובע כל הוצאת משפט שהוכיח שנגרמה לו במסגרת הגשת התביעה, גם אם מצא שלא נעשתה עוולה לפי חוק זה או לפי חוק אחר המקים למשתמש עילה לתביעה אזרחית.

(ד) לא תהא זו הגנה למפעיל פלטפורמה מקוונת בתביעת עוולה אזרחית לפי חוק זה, לטעון שפעולתו נעשתה מחשש שפרסום מהווה פרסום אסור או מעוול, אלא אם הורה לו בית המשפט להסירו במפורש.

(ה) לא הסיר מפעיל רשת חברתית עורכת פרסום אסור או פרסום מעוול בתוך 24 שעות ממועד קבלת פנייה בכתב הכוללת בקשה להסירו, בצירוף צו בית משפט הקובע כי הפרסום מהווה עבירה או עוולה אזרחית ומורה להסירו – רשאי בית המשפט לפסוק לתובע, בנוסף לכל סעד אחר, פיצויים בלא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 25,000 שקלים חדשים.

(ו) סכומי הקנסות הנקובים בסעיף זה יעודכנו לפי שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

פרק ד': הנחיות יישום

סמכות שיפוט

23. על אף האמור בכל דין או הסכם, לא יתנה בעל פלטפורמה מקוונת הפועלת בישראל, את השימוש בשירותיו, בהסכמת אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל כהגדרתו בפקודת מס הכנסה[10], בבירור מחלוקות בכל ערכאה שאיננה ישראלית.

[10] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

ביצוע ותקנות 24. שר התקשורת ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

תחילה 25. תחילתו של חוק זה 60 ימים מיום פרסומו.

תוספת

(סעיף 11(ג))

דברי הסבר

חופש הביטוי, ערך חיוני לשימורה של חברה דמוקרטית, חווה רוח גבית חשובה הודות להתפתחויות הטכנולוגיות בעשורים האחרונים. רשתות חברתיות הצטרפו לעיתונות המסורתית, ומאפשרות לכל אזרח, תיאורטית לפחות, להביע את עמדתו "בכיכר העיר" המקוונת, להציף רעיונות ומאוויים ולבקר את השלטון – בהשקעה נמוכה מאד.

אולם התפתחות מבורכת זו צופנת בחובה סכנות: הנהלות הרשתות החברתיות מרכזות בידיהן כוח רב, העשוי להשפיע לרעה על חופשיות השיח ועל התפקוד הדמוקרטי. אפילו לא הייתה האפשרות לכוונה רעה – עצם ריכוז הכוח מצדיק נקיטת אמצעים להגנה על האזרחים מפני שימוש לא מבוקר בו, וזאת אף מבלי להביא בחשבון טענות שנשמעות ברמה בדבר הפעלה מוטה של אכיפת הסכמי המשתמש ושימוש לרעה בכוחן של הרשתות בניסיון להשפיע, לדוגמה, על תוצאות הבחירות בארה"ב, באמצעות הסרת פרסומים וויסות החשיפה אליהם. הצעת חוק זו מבקשת להגן על אזרחי ישראל לבזר את הכוח המונופוליסטי הפוטנציאלי של מפעילים פלטפורמות מקוונות על חופש הביטוי.

מנגד, גם הגבלה של מפעילי רשתות חברתיות והפרעה לניהולן את הקניין שלהן, הוא בעיה לחברה החרדה לחירות הביטוי והקניין של אזרחיה. מעורבות הממשלה בפעילותן של רשתות חברתיות מגדילה את הסיכון שהממשלה תעשה שימוש באותו הכוח שאיננו רוצים שיהיה בידי מפעילי הרשת וכך את האיום על האפקטיביות וההוגנות של השיח הדמוקרטי.

פערי הכוחות בין משתמשים ומפעילים, ויכולות ההשפעה של מפעילים זרים על השיח בישראל, אינם מאפשרים להותיר את מרחב השיח הציבורי החיוני במרשתת ללא הסדרה שתאפשר אכיפה של החוק הישראלי במרחב, התופס חלק גדל והולך בחיי כולנו, ותאפשר לאזרחים להגן על עצמם מפני ניצול לרעה של הבמה הציבורית.

הצעות חוק קודמות בנושא, ביקשו לאכוף על רשתות חברתיות את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א–2000 (להלן – חוק איסור הפליה), בהתבסס על מדידה של הפליה כנגד השקפות עולם שונות. אולם יישום זה של חוק איסור הפליה מניח על שולחנם של שופטי ישראל משימה שהם אינם כשירים לבצע, ושעצם הנחתה עשוי לכרסם בעקרון הפרדת הרשויות: על מנת להכריע בתביעה, שופטים יידרשו לסווג אמירה לפי שיוכה הפוליטי, להעמיד אלה מול אלה אמירות המזוהות עם מחנות שונים בקשת הפוליטית, ולאמוד את משקלן הפוליטי של האמירות. זוהי התערבות של שופטים בשיח הפוליטי, שכשלעצמה, צפויה להזיק לדמוקרטיה יותר מכפי שתועיל.

אפילו היינו מוצאים דרך לזהות ולהגדיר בחוק בצורה מדויקת הפליה פוליטית כנגד משתמשי רשתות חברתיות, השימוש באמצעים פליליים או מינהליים כדי לטפל בה, יעמיס על פקידים ושוטרים את אותה משימה שגם שופטים לא יכולים לבצע: ברירה בין אמירות פוליטיות לפי תוכנן.

<u>רגולציה מינימלית והגנה מקסימלית</u>

הצעת חוק שואפת לאזן בין האילוצים לעיל. הרגולציה הממשלתית מצומצמת בה למינימום, וההתערבות בתוכן לא אפשרית: הממשלה ובית המשפט כאחד לא יוכלו להתערב בתוכנם של פרסומים. החוק בוחן את סוגיית ההפליה מבלי להזדקק לשאלת התוכן הפוליטי.

<u>מדידה אמפירית של הפליה</u>

החוק מזהה מדיניות הגבלה שרירותית כתנאי מפלה לפי חוק החוזים האחידים ומודד הפליה באופן אמפירי: בהתייחס לגישה לשירות עצמו ותוך השתת אחריות על מפעיל הרשת לשקף למשתמשים את פעולותיו ולהסביר במפורש את המניעים להן. משכך היא אינה חושפת את השיפוט והמינהל לטענות בדבר התערבות פוליטית. השופט מעורב בשאלת הגישה לשירות ומניעתה, מבלי לעסוק בתוכן הפרסום,

הרגולציה הממשלתית האפשרית עוסקת במדיניות ניהול משתמשים מוצהרת, לא בתוכן עצמו.

מנגנון אכיפה ייחודי במרחב המקוון

החוק מכוון להרחיב את יכולת האכיפה של חוקי ישראל למרחב המקוון, ולמנוע לקונות באחריות החוקית לנעשה במרחב הרשת מבלי להרחיב את סמכויות רשויות השלטון בישראל להגביל את פעילות עסקית או אזרחית או את חופש החוזים מעבר לאכיפה החוקית הקיימת. החוק מכוון לכן לאפשר אכיפה כנגד הפרות החוק במרשתת על כל בעל עסק וגוף תקשורת תוך זהירות יתירה להמנע מפגיעה בקניין הרוחני או בחירות הביטוי של מפעיל רשת או של משתמשיה.

בהתאם, בעוד שהחוק חוזר ומבהיר שמשתמשים פרטיים אחראים לפרסומים שעשו, הוא גם קובע אחריות נזיקית לתאגידים שמאפשרים עוולות אזרחיות – נזיקיות בפלטפורמה שהם מפעילים, ואחריות פלילית לעבירות שמבוצעות במסגרתה – לבעל הסמכות לקבל החלטות עבור התאגיד. אך זהו חלק זניח יחסית במרחב האכיפה הרלוונטי.

מעבר מאכיפה רגולטורית לאכיפה אזרחית-שיפוטית

עיקר האכיפה שמאפשר החוק אינה מבוססת על מעקב רגולטורי ורישוי וגם לא על מעורבות גורמי האכיפה הפלילית, אלא על סט של כללים ברורים להתנהגות הנאכפים באמצעות מעורבות ומודעות אזרחיים: אכיפה שיפוטית-אזרחית המופעלת בעיקר ביוזמת המשתמשים והנפגעים.

החוק מבהיר, שהסכם המשתמש של המפעיל עם צרכניו הוא חוזה לכל דבר ועניין. ככזה, כפוף לדין בישראל והפרתו, חושפת את המפעיל לתביעה של משתמשים שנפגעו מהפרה כזו. חלק מההפרות האפשריות מפורטות במפורש כעוולות בחוק הקיים (חוק החוזים האחידים, חוק מניעת הפליה במתן שירותים, חוק ההגנה על פרטיות וחוק איסור לשון הרע לשם הדוגמה). נוספות להן, מספר עוולות אזרחיות ייעודיות למרחב הרשת, שגם הן, נמדדות על בסיס הפרת הכללים דלעיל, לא לפי תוכן הפרסומים:

עוולות אזרחיות ייעודיות

- **עוולת השתקה** – כאשר הפרות החוזה או החוק, בין אם באמצעות החוזה ובין אם בהפרתו, מאפשרות למפעיל להגביל את חירות הדיבור של משתמש ישראלי.
- **עוולת שימוש לרעה בנתוני משתמש** אם פרטיו של המשתמש הועברו ללא ידיעתו או ללא הסכמתו לגורם שלישי – בהלימה עם חוקי הגנת המידע והפרטיות הקיימים היום.
- **עוולת חשיפת קטינים לתוכן פוגעני** – שמחילה על מרחב הרשת את אותה רמת אחריות הנדרשת מחוצה לו בכל הנוגע ליחס לקטינים: קטין לא יכול לחתום על חוזה בלי מעורבות הורה אחראי ולהוריו של קטין של את הזכות והחובה לנטר את מעשיו בכל מרחב שהוא פועל בו, גם במרחב הרשת. בעידן של כלי בינה מלאכותית מתקדמים, המבנה האנונימי באפיו של מרחב הרשת, לא יכול לשמש פטור למבוגרים האחראים ברשת מאחריות יתר לקטינים, לרבות זיהוים ככאלו. בהתאם, מפעיל פלטפורמה מקוונת אחראי לזהות את קטינים ככאלו, להבטיח שמשתמשים אחרים יכירו במעמדם זה ולמנוע חשיפה של הקטינים לפרסומים שהחוק מגדיר אסורים או פוגעניים.

הסדרים נוספים:

כדי להבטיח איזון נכון בין פלטפורמות ומשתמשים ולשמר את האחריות האישית של שני הצדדים, החוק מבהיר במפורש גם את גבולות הבעלות על מידע ברשתות כאלו ואת אחריות המפרסמים לפעולתם הם.

קביעת "סטנדרט ציות" ברור – וכלי אכיפה שוויוני

ההצעה קובעת חובות התנהלות פרוצדורליות ומהותיות למפעילי פלטפורמות (שקיפות, זמינות ומענה לפניות, הודעה מוקדמת לפני עריכת תוכן, וזכויות ערעור), לפי סוג הפלטפורמה (מבחינה בין רשת חברתית "עורכת" ו"אורגנית"). כך מתווה ההצעה סט כללים קונקרטי וברור, שמאפשר לבחון ציות לפי מבחנים יחסית טכניים ומוגדרים, ובכך להפחית עמימות ולחזק אחידות ביישום.

פיצוי קבוע ללא הוכחת נזק – יצירת ודאות ואחידות

כדי להפוך את העוולות האזרחיות החדשות ברורות ככל האפשר ואת מנגנון אכיפתן לצפוי וניטרלי ככל האפשר נקבע פיצוי לעוולה שהוכחה ללא הוכחת נזק בגובה אחיד לכל עוולה שהוכחה וללא שיקול דעת שיפוטי. 50,000 שקלים חדשים בשל עוולת השתקה או שימוש לרעה בנתוני משתמש, ו- 150,000 שקלים חדשים בשל עוולת חשיפת קטינים לתוכן פוגעני – לכל פעולה המהווה עוולה.

הסדר זה נועד להשיג שלוש תכליות מרכזיות:

(א) ודאות – הן למשתמשים והן למפעילים, באשר לתוצאה הכספית האפשרית של הפרה;
(ב) אחידות – הפחתת פערים בין פסיקות בשל הערכת נזק משתנה, והפחתת תלות בהוכחות מורכבות;
(ג) תמריץ ציות משמעותי – יצירת עלות צפויה ומיידית להפרה שניתן להוכיחה בקלות וניתן למנוע את עצם התביעה לגביה, על ידי התנהלות חוקית מתועדת – באופן שמחזק ציות לכללים מראש.

<u>אכיפה פרוצדורלית כמפתח לציות (הודעה, נימוק וערעור)</u>

ההצעה מדגישה שקיפות – חובות הודעה מראש, פירוט העילה לעריכת תוכן, והצגת דרכי ערעור וזמן סביר למימושן. כך, מוקטנת שליטתן של הפלטפורמות בחירות הדיבור של משתמשים ישראלים – תוך התערבות מינימלית ככל האפשר בחופש החוזים והקניין של משתמשים ומפעילים.

החוק קובע חזקה לפיה עריכת תוכן או מניעת שירות ללא הודעה היא פעולה בניגוד להסכם המשתמש לצורך הוכחת זכות לפיצוי. כך, יוצרת ההצעה מנגנון אכיפה שמעניק משקל משמעותי לעמידה בכללי הוגנות פרוצדורלית, באופן התורם לאחידות, תיעוד והפחתת שרירותיות.

<u>הגנות ייעודיות על קטינים</u>

הצעת החוק מבקשת להבטיח שהסביבה הדיגיטלית בטוחה לשימוש קטינים, לא למנוע את השימוש שלהם בה. היא מכוונת לשמר ולחזק את הסמכות ההורית ולהגן על זכותם וחובתם של הורים לחנך את ילדיהם כאמור בחוק האפוטרופסות גם במרחב הרשת, מבלי להתערב יתר על המידה בזכות הקניין של הפלטפורמה, וכאמור בלי למנוע מקטינים את השימוש בפלטפורמות במידה והוריהם מתירים זאת.

בהתאם החוק מחזק ומבהיר את אחריותם של מפעילי הפלטפורמות ושל משתמשים לזהירות יתר בנוגע לתכנים אסורים ולקשרים עם קטינים – תוך מעורבות מינימלית ככל האפשר של הממשלה בפעילות הרשתות, באמצעות מספר מנגנונים ייחודיים להגנה על קטינים במרחב המקוון:

א. מגדיר חשיפת קטינים לתוכן פוגעני, לתמונות אלימות, משפילות או מתעללות, או לעידוד פגיעה פיסית עצמית כ"פרסום אסור";
ב. קובע שהמעשים המובילים לחשיפת קטינים לפרסום אסור, כמו גם החשיפה עצמה, הם עוולה אזרחית מסוג "חשיפת קטינים לתוכן פוגעני" – החלה הן על פעולות מפעיל הפלטפורמה והן על המשתמשים בה, כדי לא לאפשר היווצרות של "ואקום אחריות" בתווך ביניהם. כל מי שמשתמש בטכנולוגיה באופן העשוי לפגוע בקטינים, אחראי לחלקו בפגיעה שנוצרה;
ג. קובע למפעילי פלטפורמות מקוונות מספר חובות ייחודיות בנוגע לקטינים, שהפרתן תשית אחריות נזיקית ופלילית על מפעיל הפלטפורמה לרבות לנזק שגרמו משתמשים בשל הפרתן:
   - להפעיל מנגנוני זיהוי גיל במקביל לאיסורי ההפליה במתן שירותים – כדי להבטיח גישה, מבוקרת, של קטינים למערכת;
   - לאפשר שימוש קטינים בפלטפורמה רק בכפוף להסכמת הורים ולאפשרות ניטור השימוש על ידם;
   - לזהות קטינים ככאלו למשתמשים אחרים;
   - למנוע חשיפה של תכנים אסורים לקטינים, לרבות באמצעות היתרונות האלגוריתמאים של הפלטפורמה;
ד. הפיצוי על העוולה האזרחית "חשיפת קטינים לתוכן פוגעני" נקבע על 150,000 שקלים חדשים - פי שלושה מהפיצוי לעוולות האחרות שנקבעו בחוק, בשל הצורך לייצר הרתעה ברורה ומובהקת עוד יותר לנוכח פגיעות הקטינים.

<u>הגנה על חופש ביטוי – שונות מהדין הרגיל ביחס להצדקות להסרה/עריכה</u>

ההצעה מבקשת לצמצם מצב שבו פלטפורמות מצמצמות את מרחב השיח ומגבילות את הפרסומים האפשריים על בסיס "חשש" בלבד. החוק מבהיר שחשש כי תוכנו של פרסו הוא אסור או מעוול, איננו מהווה הגנה למפעיל מפני קביעה שהוא אשם ב"השתקה". כדי לחסות תחת הגנה חוקית לפעולה כזו, נדרשת הסרה מחמת הוריה מפורשת של בית המשפט לפלטפורמה להסיר את הפרסום – אחרי שניתנה למפרסם ההזדמנות לעשות זאת, ולא ניצלה.

הסדר נועד למנוע מדיניות של צנזורה מניעתית ובמקומה מחזק את התמריץ של מפעילים לציית לכללי השקיפות והזמינות במתן שירות פרסום. מפעיל שעומד בכללים האוסרים עריכה ללא התרעה, הפליה ועריכה שרירותית, יזהה נכונה משתמשים קטינים וימנע פרסום אסור למשתמשים אלו, יהיה חסין להשלכות האזרחיות או הפליליות של פרסומים. כיוון שהאכיפה היא של בעלי הנזק ולא של מנגנון ממשלתי ריכוזי, פעולת לובי וקשרי ממשל שנועדה להקל את האכיפה תהיה חסרת תועלת בזמן שציות

לכללים והתנהלות הוגנת מול משתמשים, תהיה יעילה להפליא.

<u>הבחנה בין סוגי פלטפורמות ורשתות</u>

הצעת החוק מבחינה בין מפעילי פלטפורמות מקוונות שונות, בהתאם למדיניות העריכה שהם בוחרים ומצהירים עליה. מפעיל שבוחר לנהוג כנותן שירות גרידא מבלי לערוך תכנים (מפעיל רשת חברתית אורגנית) – מפעיל שירות "לוח מודעות" ולכן יהיה פטור מאחריות לפרסומים שעושים המשתמשים בשירות. מפעיל שבוחר, מכל סיבה שלא תהיה ובכל אופן שלא יהיה, לערוך את התוכן (מפעיל רשת חברתית עורכת) הוא למעשה גוף תקשורת, ולכן ברירת המחדל החוקית תהיה שהוא אחראי לפרסומים בפלטפורמה שלו.

מתוך כוונה לעודד כל סוג של מפעיל, להמעיט בשימוש בכוחו להגביל את דיבור החופשי, כאשר מפעיל שהוא רשת חברתית עורכת בוחר להמנע מהתערבות בסכסוך לגבי תוכן ספציפי, ופועל באופן המאפשר לצדדים ליישב את סכסוכם ישירות או באמצעות בית המשפט ללא התערבותו, פוטר אותו החוק מאחריות לחלקו של המפרסם.

יחד עם זאת, מפעיל של כל סוג של פלטפורמה מקוונת, בין היא רשת רשת חברתית ובין אם לאו, בין אם רשת עורכת או אורגנית, אחראי בפני החוק לתוצאות מעשיו שלו, לרבות אלגוריתם ההפצה שלו. אם מפעיל פלטפורמה מעודד חשיפה של מידע מזיק לאנשים רגישים, הוא יתן את הדין על כל נזק מוכח שגרמה התוכנה, כפי שהוא נהנה מהכנסותיה.

<u>משמעויות ההבחנה התפקודית, הסדרי הגבלת האחריות</u>

<u>רשת חברתית אורגנית: חסינות מותנית והחריג האלגוריתמי</u>

לפי הצעת החוק, רשת חברתית אורגנית תהנה מהגבלת אחריות לפרסומים במסגרתה אם פרסמה כללי חשיפה ברורים, פעלה לפיהם, ולא ערכה תוכן בשל על בסיס בקשות או תגובות ממספר משתמשים נמוך ממספר המשתתפים שנחשפו לפרסום.

בית המשפט רשאי לדרוש מפלטפורמה שתוכיח את "אורגניותה" ואם נחה דעתו שהפלטפורמה עומדת בהגדרות החוק – לדחות על הסף, תביעה ממנה לפיצוי בגין פרסום שעשה משתמש במסגרתה, אלא אם התביעה נוגעת להשפעות אלגוריתם הפרסום, במנותק בתוכן הפרסום עצמו.

רק לאחר שנקבע שהפרסום הפר את החוק, אזרחית או פלילית, והושתה על המפרסם אחריות בהתאם, ניתן לתבוע מפעיל רשת חברתית אורגנית, בשל השפעות היתרון האלגוריתמאי שהעניק לפרסום, גם אם היתרון איננו מהווה עריכת תוכן כהגדרתה בחוק, אם יוכח שהכללים שקבעה לקידום, לרבות בשל תגובת משתמשים, תרמו לנזק בגינו הוגשה התביעה.

זאת, בשונה במובהק מרשת עורכת, שאחריות המפעיל שלה לכל פרסום שנעשה במסגרתה, זהה לזו של המפרסם, בנוסף לאחריות על השלכות אלגוריתם ההפצה.

רשת חברתית שטוענת שהיא אורגנית אך הוכח שהתנהלותה אינה עומדת בקנה אחד עם הגדרות החוק לרשת כזו, תהיה אחראית לכל היבטי הפרסום ובנוסף, צפויה לקנס כבד בשל הפרת החוק – גם אם לא נמצא שהפרסומים הפוגעים עצמם הפרו את החוק.

<u>רשת חברתית עורכת: אחריות מלאה והגבלה אפשרית</u>

רשת חברתית עורכת אחראית לתכנים שהיא מאפשרת את פרסומם כאילו אישרה את פרסום התכנים שבה, כמו כל כלי תקשורת (דוגמת מהדורת חדשות או עיתון). משבחרה רשת חברתית להתערב בתוכן באופן עקרוני, ולהשפיע באופן פעיל על השיח הציבורי, אזי, גם אם לא התערבה ישירות בכל פרסום, תהיה הרשת אחראית להשלכות הפרסום ככל כלי תקשורת אחר.

עם זאת, כיוון שמעורבות העריכה של רשת עורכת איננה מלאה, וכיוון שהמחוקק מעוניין לצמצם התערבות בשיח הדמוקרטי ולא לעודד פלטפורמות מקוונות להכביד ידן עוד יותר ולהגביל את השיח בשל האחריות המושתת עליו, קובע החוק חריג להשתת האחריות לתוכן הפרסום:

אם מפעיל של רשת חברתית שזוהה כ"עורכת", פנה למפרסם מיידית בבקשה שיסיר את התוכן, וקיבל ממנו תשובה מניחה את הדעת מדוע הפרסום אינו מהווה הפרה של חוק בישראל בתוך פרק זמן סביר (72 שעות במצטבר מקבלת הפניה) – קרי נענה בצורה אחראית לבקשת ההסרה מבלי לפגוע בזכות הפרסום של המשתמש, והעביר לנפגע לכאורה מידע שברשותו שהוא זקוק לו כדי להגיש תביעה, בלי לחשוף את המפרסם לסכנה או להפר את פרטיותו, החוק רואה בכך עמידה של המפעיל בחובתו למפרסם ולנפגע, ומצמצם את אחריותו רק להיבטים שלהם הוא אחראי ישירות – היתרון האלגוריתמאי.

התנהלות כאמור של מפעיל הרשת החברתית העורכת, תעמוד לו כהגנה מפני אחריות, גם אם בית המשפט יקבל בסוף את עמדת התובע שהפרסום מהווה הפרה של החוק. המחוקק אינו מצפה מבעל

פלטפורמה שיכריע בשאלה המסורה לבית המשפט או יחליף את בית המשפט ב"משפט שדה" כנגד המפרסם – רק שייתן לצדדים הזדמנות שווה להשמיע טענותיהם ובמקרי קיצון ברורים – דוגמת מענה של המפרסם שהפרסום מפר את החוק בכוונת מכוון, יתערב לטובת החוק.

בהתאם, אם נהג בעל הפלטפורמה כאמור לעיל, קרי נתן למפרסם הזדמנות להסיר את הפרסום בעצמו או לטעון כנגד הסרתו בצורה סבירה והעביר למבקש ההסרה באופן בטוח את פרטי המשתמש למטרות הגשת התביעה, אזי אם קבע בית המשפט שיש להסיר את הפרסום, וזה הוסר על ידי המפרסם או בעל הפלטפורמה תוך 24 שעות מקבלת בקשה מלווה בצו ולא פורסם מחדש, לא תהיה לבעל הפלטפורמה אחריות לתוכן הפרסום.

אם הוכחה אחריות פלילית או אזרחית של המפרסם לתוכן, יוכל המשתמש לתבוע ממפעיל הפלטפורמה פיצוי על השלכות היתרונות האלגוריתמאים שקבע, ללא הוכחת נזק, ובלבד שיוכח שליתרון האלגוריתמאי היתה תרומה לפגיעה וזו לא נגרמה רק מעצם הפרסום.

במטרה להבטיח ודאות רגולטורית, למפעילים ולמשתמשים כאחד, ולהפחית את התמריץ לצנזורה-במסווה-של-עריכת-תכנית, ההצעה מעצבת מנגנון אכיפה המבוסס על צמצום רגולציה ממשלתית שוטפת והחלפתה במודל אכיפה אזרחי-שיפוטי: חובות ברורות, עוולות ייעודיות, ופיצוי קבוע ללא הוכחת נזק. כללי שקיפות מדידים בקלות, שמשתמשים יכולים לוודא את אכיפתם באופן פרטני בבית המשפט, מבלי שתדרש לכך רגולציה או התערבות ממשלתית ישירה משמעותית ומבלי שידרשו בתי המשפט לחפור בנבכי התוכן עצמו.

שילוב זה נועד להבטיח תהליך אחיד וצפוי, לחזק הרתעה וציות, ולהעמיד בידי משתמשים וכלל הציבור כלי אכיפה אפקטיבי וברור במרחב הרשת.

בנוסף, מחזק החוק את ההגנות על פרטיות ושליטה במידע. ההסדר מאזן בין חופש הפעולה העסקי של פלטפורמות לבין אינטרס ציבורי בשיח פתוח, בהוגנות, בשקיפות ובגישה שוויונית לשירות, וממקם את האחריות במקום שבו קיימת יכולת השפעה ממשית בפעולות המפעיל הניתנות למדידה על ידי משתמשים פרטיים העשויים להיפגע מהן ובית המשפט בישראל.

ולבסוף, אך חשוב ביותר, החוק מעגן הגנות ייחודיות וחיוניות על קטינים במרחב הרשת באופן שנועד להבטיח שיוכלו להשתמש במרחב בצורה בטוחה ומוגנת על ידי הוריהם, מבלי שניתן יהיה להשתמש במאפייניה הייחודיים של המרשתת כדי לנצל את פגיעותם לרעה.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מיכל מרים וולדיגר וקבוצת חברי הכנסת (פ/6576/25) ועל ידי חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון (פ/6656/25).

הצעת החוק זהה לפ/6656/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ג בכסלו התשפ"ז (23.11.2026)